

HENNING BERGER

Ett afsked

Ur *Där ute* (1901)

Kofferten var nedburen och polletterad, räkningen betald och adjö sagdt till det lilla privathotellets öfriga rumsgäster. Han slängde på sig resulstern, tände bulldoggspipan och gaf sig i väg, för närvös att invänta lagom tid. Där ute strilade rägnet duggfint och jämnt och bulevarden låg black och våt under drypande, gulnande träd. Söndagstrist och kväkarstämning öfverallt med dofva klockklämtningar och lystrande, stränga, svarta skepnader. Båglamporna voro ännu ej tända och töcknet hängde som en gardin i senhösteftermiddagens skymning. Han vek upp byxorna och började sin vandring mot gatans aflägsna dimfond.

Tre år af trägna studier och hård praktik i det stora landet och nu var det slut och han kunde nöjd vända hem för att söka njuta frukterna af allt det arbete, han nedlagt både här och där hemma på fulländningen af sitt yrke. Han hade aldrig trifts här ute och han längtade hem som en skolgosse längtar efter ferier. Få äta svensk mat och tala svenska och gå på välkända gator och trycka gamla vänners händer. När han nu för alltid skulle lämna den främmande storstaden var det med tillfredsställelse han tänkte på att af dess två millioner

invånare han icke sörjde att skiljas från en af dem. De få afskedsvisiter, han gjort, voro endast ytliga farväl knappt så mycket menade som ett »tack för mat» till hotellvärdinnan. Därför gick han glad och lugn i söndagsragnet och tänkte på gran och gröt och glögg i stundande juldagar där hemma.

Han kom ned till floden där bulevarden slutade och dimman hvilade tätast. Brovaktaren syntes knappast i sitt torn och spannmålmagasinet hissvärk försvunno i ett töckentak. Långt ute på sjön hvisslade en ångare efter bogserhjälp och till höger hängde en karl ut röda lanternor på en mudderpråm. Han passerade bron och vek in på en smal gata i affärsstaden.

Allting var öde och folktomt, stängdt och haldagstilla. Någonstans långt bort rullade en vagn och från en krog med tillskrufvade fönsterluckor hördes svagt klingandet af glas. Han gick långsammare, på en gång fattad af beklämning.

Det var dock märkvärdigt att så där lämna en stad, ett land, utan någon som hälst känsla af saknad, utan ett handslag, kunde man säga. Ingen, som följde en ned till tåget, ingen, som var ledsen öfver att man reste. Visserligen var det ju så han ville ha det — men ändå! Och plötsligt slog det honom att när allt kom omkring kanske ej häller någon väntade honom där hemma, längtade efter honom. Kanske han var absolut ensam — hu! tanken kom honom att frysa. A nej! — men om så nu ändå vore, hvad då? Då, ja då gjorde det ju detsamma hvar han vore — inte sant? Jo visst, men det var ingen tröst. Nej, hvad var det här för satans fantasier!

Han gick ned den gamla gatan med dess tillbommade butiker och halft undanstädade trottoarupplag. De påminde på något sätt om likkistställningar, de där bockarna och

lärarna med svarta prässänningar öfver. Ja, alltsammans värkade begrafning, väder, klockringning och — han själf, tänkte han. Och ännu två timmar till tåget skulle gå och där låg ju järnvägsdepån.

Han fick en idé och stannade, häpnande en smula öfver dess originalitet. Det fanns värkligen en person, som han med ett grand rörelse kunde säga farväl till. En person, som han nog skulle minnas en tid, kanske tala om, skryta öfver. Han hade inte tänkt säga adjö annars — hade aldrig hört att det brukades med — hm! — sådana personer. Men hvarför inte? Tid hade han och huset låg strax bredvid och dessutom kunde det hela framdeles användas som en god avechistoria.

Han vek af på en ännu smalare tvärgata och ringde på i ett hus med röda gardiner för fönstren.

Ett ögonblick ångrade han tilltaget och det leende, impulsen lagt på läpparna, försvann. Han var nära att gå, men i detsamma öppnades porten och en livréklädd neger stack ut hufvudet. Det fanns intet val, han gick hastigt in.

En mattbelagd tambur med ampel i taket och en välbekant parfymdoft, som nu föreföll honom äcklig. Till höger ett draperi, skulle han gå? — bah! och han steg in och satte sig i en soffa utan att först hafva aftagit ulstern. Det var skumt där inne på grund af de tilldragna jalusierna, men han såg otydligt den lilla porfyrfontänen i rummets midt och de franska modellstudierna på väggarna. Hvad har jag här att göra, tänkte han, detta är ju dumt ...

Och dock, reflekterade han omedelbart därefter, har jag här i detta hus haft mycket roligt. Ja, så roligt att om jag vill vara uppriktig jag måste tillstå att några af mitt lifs gladaste

dagar — eller rättare nätter — ha förflutit här. När jag tänker rätt på saken och ser den i opartiskt ljus så går jag så långt att jag påstår att för mig detta tvätydiga ställe varit enda glädjegliften i många års arbetsträlände. Och än vidare, detta hus är det enda, som öppnats för den fattige studenten i det främmande, rika landet. Här fann han ett mottagande, som ej frågade efter nationalitet eller börd eller introduktioner och härifrån kunde han alltid gå utan att känna sig i obligation. Nåväl, då är det sannerligen ej för mycket att jag också säger ett artigt —

Betjanten kom in och vred på det elektriska ljuset.

— Behagas något att dricka?

— Nej.

— *The lady* kommer strax.

Han var åter ensam och satt och funderade öfver de tre åren. Joo — mycket arbete hade det varit, hur skulle det nu bli hemma? Bra emellertid att lärotiden var öfver. Kommer då aldrig Lizzie!

En portiärs ringar rasslade på sin stång, ett fras af kjolar och en ung flicka sprang skrattande in i rummet. Hon var kreolertyp och den mattgula klänningen framhöll yppigt den uppsatta massan af blåsvart hår. Hon slog till mannen i soffan med en långstjätkad blomma och frågade på mjukaste floridadialekt:

— Hvad nu, i våt ulster i min bästa soffa och allvarlig och trumpen, gosse lilla, hvad har händt?

Han drog henne ned i soffan och började:

— Lizzie, hör på. Detta är intet skämt. Jag skall resa, resa långt bort — hem med andra ord. Och nu har jag varit snäll nog och kommit hit för att säga adjö åt dig ty ser du,

liten, jag kommer aldrig tillbaka. Vill du tro mig, Liz, att om jag vore rik, mycket rik, jag menar så rik att jag hade råd sätta mig öfver hvad människor tänka, så skulle jag taga dig med. Ja, sannerligen gjorde jag inte det! Nu ska vi inte vara löjliga, ungen min, men jag vill värkligen tacka dig —

Han afbröt, plötsligt förlägen öfver sina ord. Han var rädd det hela skulle få en sentimental anstrykning och fortsatte därför skrattande:

– Ja, jag vet nog hvad du vill säga, att jag inte har något att tacka för, att du ej gifvit mig något och så vidare. Nej visst och dock har du det, mer än du tror. Tänk dig Lizzie att då jag nu reser min väg är det icke en enda person, jag lämnar med saknad utom möjligen dig. Förstår du det? Men det bästa af alltsammans är att vi två skiljas som tvänne goda kamrater — adjö, tack skall du ha! Ser du det är stil i tycker jag. Vet du, jag önskar hela lifvet vore sådant, men nej — hvad är det då jag pratar?

Under denna tirad hade han samtidigt tänkt: — Hvad är det egentligen med mig — hvarför säger jag allt det här? Likväl förekom det honom som han nu talade uppriktigare än någonsin. Men så fick han den tanken att flickan antagligen ej begrep honom, kanske invärtes skrattade ut honom och han häjdade sig ånyo.

Hon hade hört på, halft brydd, med leende läppar, men rynkade ögonbryn. Nu steg hon upp och började gå fram och tillbaka med korta, koketta, nästan dansande steg. Hon skrattade tyst och frågade:

– Och du har enkom kommit hit för att säga adjö, är det sant?

Han kunde icke låta bli att själf le och svarade
uppriktigt:

– Nej, jag vill ej narras, jag kom in hit för — för att jag
hade tid till öfverlopps.

Nu skrattade hon öfverljudt och de hvita tänderna lyste:

– Bravo! du fula, vackra, elaka, snälla, dumma pojke.

Och nu reser du till Norge, nej Sverige är det ju, Sverige —
hon upprepade ordet flera gånger — och nu skall du få något
till minne. Ser du det här halsbandet? — det är icke pärlor,
det är hvita, torkade bär från Kuba. Men ser du, det är en
amulett och hjälper och skyddar mot allt ondt, nej, skratta
inte, då blir jag ond! Nu tar jag sönder tråden och ett bär får
du, bara ett. Det får du lägga på ditt arbetsbord i Sverige och
när du ser det så minns du Liz — inte sant?

Hon räckte honom leende det lilla hvita bäret.

På en gång kände han sig barnsligt vek. Denna yttring af
naiv välvilja, som äfven fick uttryck i den enkla gest, hvarmed
flickan räckte honom den lilla, simpla amuletten, grep
honom. Van vid ytterst liten medkänsla var detta något nytt.
Är det icke så jag alltid undrat, tänkte han, de värkligt goda
människorna, de ömhjärtade, finner man dem endast bland
dessa?

Han blef sig själf i nästa minut och steg upp. Flickan
sprang fram, slog armarna om hans hals och med den halft
besløjade blick, han så väl kände, såg hon honom in i ögonen
och hviskade:

– Res i morgon! stanna här ...

Säga hvad man vill, tänkte han, det är dock ett afsked.

Högt sade han:

– Liten, det är omöjligt. Tack och god natt!

Då hon såg att han var besluten att gå återtog hon genast sitt förra sätt och började på nytt skratta:

– Så lustigt att du inte har någon annan att säga adjö åt än mig – tänk i alla fall! Och lämnar ändå landet! Nej vet du ...

Hon skrattade så att tårarna kommo henne i ögonen.

Han smått skämdes, men kände på samma gång en viss skadeglädje vid hennes ord. Passande och lagom att säga farväl till, tänkte han. Så sköt han henne åt sidan och gick. Efter honom ljöd hennes melodiska stämma ut i rägnet:

– *Good night – good bye!*

